

JUSTITSMINISTERIET

Sundhedsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 8. december 2021
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Laura Hvass Jørgensen
Sagsnr.: 2021-0036-0897
Dok.: 2242742

Besvarelse af spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Sundhedsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (husordener på psykiatriske afdelinger, notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte, interval mellem lægelige vurderinger m.v.) (L 84):

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Sundhedsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (husordener på psykiatriske afdelinger, notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte, interval mellem lægelige vurderinger m.v.) (L 84), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til justitsministeren den 1. december 2021.

Nick Hækkerup

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Sundhedsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (husordener på psykiatriske afdelinger, notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte, interval mellem lægelige vurderinger m.v.) (L 84):

”Kan ministeren betrygge udvalget i, at grundlæggende proportionalitets- og mindstemiddelprincipper finder anvendelse, når lovens bestemmelser bliver udmøntet, og at lovforslaget fuldt og helt lever op til Danmarks menneskerettighedsforpligtelser?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Sundhedsministeriet, der har oplyst følgende:

”Sundhedsministeriet har forstået spørgsmålet således, at det drejer sig om lovforslagets § 1, nr. 1 og 2. Med lovforslagets § 1, nr. 1 (forslag til ny affattelse af § 2 a, stk. 1, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v.), lægges der med henblik på at tilgodese et trygt miljø på alle psykiatriske afdelinger op til at fastsætte, at sygehusmyndigheden skal sikre, at der findes en skriftlig husorden på de enkelte afdelinger, som er tilgængelig for patienterne. Med lovforslagets § 1, nr. 2, lægges der med et forslag til en ny bestemmelse i § 2 b i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. bl.a. op til at bemyndige sundhedsministeren til at fastsætte regler om sygehusmyndighedens mulighed for at iværksætte en række afskæringer og begrænsninger på psykiatriske afdelinger.

Som det fremgår af afsnit 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, har de foreslåede bestemmelser om husordener og afskæringer og begrænsninger på psykiatriske afdelinger til formål at skabe trygge og gennemsigtige rammer på den enkelte psykiatriske afdeling, som både understøtter patienternes behandling og udfoldelsesmuligheder, ligesom husordenerne skal medvirke til at højne sikkerheden på afdelingen for både personale og patienter. Lovforslaget har i den forbindelse i lyset af to udtalelser fra Folketingets Ombudsmand (FOB 2020-43 og FOB 2020-16) samtidig til formål at skabe et klart hjemmelsgrundlag for en række begrænsninger, der kan fastsættes i husordener på psykiatriske afdelinger.

Det følger af den foreslåede nye § 2 b, stk. 2, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (lovforslagets § 1, nr. 2), at afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse, ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirkning, og skal stå i rimelig forhold til det, der søges opnået herved. Det følger endvidere af bestemmelsen, at afskæringer og begrænsninger ikke må benyttes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.

Formålet med den foreslåede § 2 b, stk. 2, er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Formålet er at understrege, at mindstemiddel- og proportionalitetsprincippet i § 4 om anvendelse af tvang tilsvarende finder anvendelse i forbindelse med anvendelse af afskæringer eller begrænsninger som fremgår i husordenen på den psykiatriske afdeling. Der må således ikke fastsættes eller iværksættes uforholdsmæssige eller unødvendige afskæringer eller begrænsninger, ligesom disse ikke må anvendes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål. Ministeret henviser i den forbindelse til, at der endvidere skal tages højde for Danmarks internationale forpligtigelser, herunder særligt i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv og artikel 10 om ytringsfrihed, i forbindelse med sundhedsmyndighedernes iværksættelse af afskæringer og begrænsninger i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 2 b, stk. 1.”

De psykiatriske afdelinger skal således overholde mindstemiddel- og proportionalitetsprincippet i forbindelse med iværksættelse af afskæringer og begrænsninger som nævnt den foreslåede nye § 2 b, stk. 1, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., ligesom afdelingerne skal tage højde for bl.a. artikel 8 og 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.”

En række af de begrænsninger, som sygehusmyndigheden – hvis lovforslaget vedtages – vil kunne fastsætte i husordener på psykiatriske afdelinger, vil kunne udgøre et indgreb i rettigheder beskyttet af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder særligt konventionens artikel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv og artikel 10 om ytringsfrihed. Det er Justitsministeriets vurdering, at det kan være nødvendigt at fastsætte sådanne begrænsninger til opfyldelse af et eller flere af de hensyn, som er

nævnt i henholdsvis artikel 8, stk. 2, og artikel 10, stk. 2, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Som det fremgår af Sundhedsministeriets udtalelse og af afsnit 2.1.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil mindstemiddel- og proportionalitetsprincipper endvidere finde anvendelse i forbindelse med anvendelse af afskæringer eller begrænsninger, som fremgår i husordenen på den psykiatriske afdeling. Der må således ikke fastsættes eller iværksættes uforholdsmæssige eller unødvendige afskæringer eller begrænsninger, ligesom disse ikke må anvendes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.

Justitsministeriet kan på den baggrund oplyse, at det er ministeriets vurdering, at det fremsatte lovforslag, herunder de foreslåede bestemmelser om husordener og sundhedsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om sygehusmyndighedens mulighed for at iværksætte afskæringer og begrænsninger på psykiatriske afdelinger, ikke rejser spørgsmål i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder i lyset af de to udtalelser fra Folketingets Ombudsmand, som er omtalt i Sundhedsministeriets bidrag.